

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

ВИРОБИ КОСМЕТИЧНІ ДЛЯ МАКІЯЖУ ПОРОШКОПОДІБНІ ТА КОМПАКТНІ

Загальні технічні умови

ДСТУ 4773:2007

Видання офіційне

БЗ №10–2006/613

Київ
ДЕРЖСПОЖИВСТАНДАРТ УКРАЇНИ
2009

ПЕРЕДМОВА

1 РОЗРОБЛЕНО: Технічний комітет стандартизації «Продукція парфумерно-косметичної промисловості» (ТК 84)

РОЗРОБНИКИ: **І. Голубчикова, О. Гудзь, В. Кондратенко, О. Роїк, В. Сікалов, О. Худайкулова, Н. Шашло**

2 ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ Держспоживстандарту України від 28 квітня 2007 р. № 95

3 УВЕДЕНО ВПЕРШЕ

**Право власності на цей документ належить державі.
Відтворювати, тиражувати і розповсюджувати його повністю чи частково
на будь-яких носіях інформації без офіційного дозволу заборонено.
Стосовно врегулювання прав власності треба звертатися до Держспоживстандарту України**

Держспоживстандарт України, 2009

ЗМІСТ

	С.
1 Сфера застосування	1
2 Нормативні посилання	1
3 Терміни та визначення понять	3
4 Класифікація	3
5 Загальні технічні вимоги	3
6 Вимоги щодо безпеки	4
7 Вимоги щодо охорони довкілля	4
8 Маркування	5
9 Пакування	5
10 Правила транспортування та зберігання	6
11 Методи контролювання	6
12 Правила приймання	10
13 Гарантії виробника	10
Додаток А Бібліографія	10

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

ВИРОБИ КОСМЕТИЧНІ ДЛЯ МАКІЯЖУ
ПОРОШКОПОДІБНІ ТА КОМПАКТНІ

Загальні технічні умови

ИЗДЕЛИЯ КОСМЕТИЧЕСКИЕ ДЛЯ МАКИЯЖА
ПОРОШКООБРАЗНЫЕ И КОМПАКТНЫЕ

Общие технические условия

POWDERED AND COMPACT
DECORATIVE COSMETIC STUFFS

General specifications

Чинний від 2009–01–01

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

1.1 Цей стандарт поширюється на вироби декоративної косметики, порошкоподібні та компактні (далі за текстом — вироби декоративної косметики), призначені для макіяжу обличчя, тіла і волосся.

1.2 Вимоги щодо безпечності виробів декоративної косметики та охорони навколишнього середовища викладено у розділах 5—7 цього стандарту.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цьому стандарті є посилання на такі нормативні документи:

ДСТУ 2472:2006 Продукція парфумерно-косметична. Терміни та визначення понять
ДСТУ 3031–95 (ГОСТ 30279–95) Шампуні та піномийні засоби. Мікробне забруднення. Метод виявлення *Staphylococcus aureus*

ДСТУ 3032–95 (ГОСТ 30280–95) Шампуні та піномийні засоби. Метод обліку вмісту дріжджів і виявлення *Candida albicans*

ДСТУ 3033–95 (ГОСТ 30281–95) Шампуні та піномийні засоби. Мікробне забруднення. Метод виявлення *Pseudomonas aeruginosa*

ДСТУ 3034–95 (ГОСТ 30282–95) Шампуні та піномийні засоби. Мікробне забруднення. Метод виявлення бактерій *Escherichia coli*

ДСТУ 3438–96 (ГОСТ 30468–97) Шампуні та піномийні засоби. Метод визначання загальної забрудненості мікроорганізмами

ДСТУ 4221:2003 Спирт етиловий ректифікований. Технічні умови

ГОСТ 12.1.004–91 ССБТ. Пожарная безопасность. Общие требования (ССБП. Пожежна безпека. Загальні вимоги)

ГОСТ 12.1.005–88 ССБТ. Общие санитарно-гигиенические требования к воздуху рабочей зоны (ССБП. Загальні санітарно-гігієнічні вимоги до повітря робочої зони)

ГОСТ 12.2.003–91 ССБТ. Оборудование производственное. Общие требования безопасности (ССБП. Устаткування виробниче. Загальні вимоги щодо безпеки)

ГОСТ 12.3.002–75 (СТ. СЭВ 1728–79) ССБТ. Процессы производственные. Общие требования безопасности (ССБП. Процеси виробничі. Загальні вимоги щодо безпеки)

ГОСТ 12.4.013–85 ССБТ. Очки защитные. Общие технические условия (ССБП. Окуляри захисні. Загальні технічні умови)

ГОСТ 12.4.021–75 ССБТ. Системы вентиляционные. Общие требования (ССБП. Системи вентиляційні. Загальні вимоги)

ГОСТ 12.4.028–76 ССБТ. Респираторы ШБ-1 «Лепесток». Технические условия (ССБП. Респиратори ШБ-1 «Лепесток». Технічні умови)

ГОСТ 12.4.131–83 Халаты женские. Технические условия (Халати жіночі. Технічні умови)

ГОСТ 12.4.132–83 Халаты мужские. Технические условия (Халати чоловічі. Технічні умови)

ГОСТ 111–90 Стекло листовое. Технические условия (Скло листовое. Технічні умови)

ГОСТ 1770–74 Посуда мерная лабораторная стеклянная. Цилиндры, мензурки, колбы, пробирки. Общие технические условия (Посуд мірний лабораторний скляний. Циліндри, мензурки, колби, пробірки. Загальні технічні умови)

ГОСТ 2874–82 Вода питьевая. Гигиенические требования и контроль за качеством (Вода питна. Гігієнічні вимоги та контролювання якості)

ГОСТ 4204–77 Кислота серная. Технические условия (Кислота сірчана. Технічні умови)

ГОСТ 4919.1–77 Реактивы и особо чистые вещества. Методы приготовления растворов индикаторов (Реактиви й особливо чисті речовини. Методи готування розчинів індикаторів)

ГОСТ 5556–81 Вата медицинская гигроскопическая. Технические условия (Вата медична гігроскопічна. Технічні умови)

ГОСТ 5789–78 Тoluол. Технические условия (Толуол. Технічні умови)

ГОСТ 6613–86 Сетки проволочные тканые с квадратными ячейками. Технические условия (Сітки дротяні ткані з квадратними вічками. Технічні умови)

ГОСТ 6709–72 Вода дистиллированная. Технические условия (Вода здистильована. Технічні умови)

ГОСТ 9147–80 Посуда и оборудование лабораторные фарфоровые. Технические условия (Посуд і устаткування лабораторні фарфорові. Технічні умови)

ГОСТ 9412–93 Марля медицинская. Общие технические условия (Марля медична. Загальні технічні умови)

ГОСТ 9949–76 Ксилол каменноугольный. Технические условия (Ксилол кам'яновугільний. Технічні умови)

ГОСТ 10778–83 Шпатели. Технические условия (Шпателі. Технічні умови)

ГОСТ 14919–83 Электроплиты, электроплитки и жарочные электрошкафы бытовые. Общие технические условия (Електроплити, електроплитки та жарові електрошкафи побутові. Загальні технічні умови)

ГОСТ 18108–80 Линолеум поливинилхлоридный на теплозвукоизолирующей основе. Технические условия (Лінолеум полівінілхлоридний на теплозвукоізоляційній основі. Технічні умови)

ГОСТ 20010–93 Перчатки резиновые технические. Технические условия (Рукавички гумові технічні. Технічні умови)

ГОСТ 21241–89 Пинцеты медицинские. Общие технические требования и методы испытаний (Пінцети медичні. Загальні технічні вимоги та методи випробовування)

ГОСТ 24104–88 Весы лабораторные общего назначения и образцовые. Общие технические условия (Ваги лабораторні загальної призначеності та зразкові. Загальні технічні умови)

ГОСТ 24363–80 Калия гидроокись. Технические условия (Калію гідроксид. Технічні умови)

ГОСТ 25336–82 Посуда и оборудование лабораторные стеклянные. Типы, основные параметры и размеры (Посуд і устаткування лабораторні скляні. Типи, основні параметри та розміри)

ГОСТ 25794.3–83 Реактивы. Методы приготовления титрованных растворов для титрования, осаждением, неводного титрования и других методов (Реактиви. Методи готування розчинів для титрування, осадженням, неводного титрування та інших методів)

ГОСТ 28303–89 Изделия косметические. Упаковка, маркировка, транспортирование и хранение (Вироби косметичні. Пакування, маркування, транспортування та зберігання)

ГОСТ 28498–90 Термометры жидкостные стеклянные. Общие технические требования. Методы испытаний (Термометри рідинні скляні. Загальні технічні вимоги. Методи досліджування)

ГОСТ 29188.0–91 Изделия парфюмерно-косметические. Правила приемки, отбор проб, методы органолептических испытаний (Вироби парфюмерно-косметичні. Правила приймання, відбирання проб, методи органолептичних випробовувань)

ГОСТ 29188.2–91 Изделия косметические. Метод определения водородного показателя pH (Вироби косметичні. Методи визначання водневого показника pH)

ГОСТ 29251–91 Посуда лабораторная стеклянная. Бюретки. Часть 1. Общие требования (Посуд лабораторний скляний. Бюретки. Частина 1. Загальні вимоги).

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

У цьому стандарті використано терміни та визначення понять згідно з ДСТУ 2472.

4 КЛАСИФІКАЦІЯ

4.1 Вироби декоративної косметики поділяють на порошкоподібні та компактні.

4.2 Залежно від призначеності виробляють:

- блиск для шкіри;
- пудру;
- рум'яну;
- тіні для повік;
- тіні для брів;
- інші вироби аналогічні за призначеністю.

4.3 Компактні вироби декоративної косметики виготовляють одноколірні, змішаних кольорів двох або більше тонів.

5 ЗАГАЛЬНІ ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ

5.1 Вироби декоративної косметики — це однорідна суміш мінеральних та органічних складників, у які можуть входити запасні речовини, барвники та спеціальні добавки, котрі забезпечують спожиткові властивості виробів.

5.2 Вироби декоративної косметики мають відповідати вимогам цього стандарту, їх треба виготовляти згідно з рецептурами та технічними вимогами на конкретні назви виробів за технологічними інструкціями (регламентами), затвердженими в установленому порядку.

5.3 Вироби декоративної косметики за органолептичними та фізико-хімічними показниками мають відповідати вимогам, наведеним у таблиці 1.

Конкретні значення органолептичних і фізико-хімічних показників мають бути наведені у технічних вимогах на вироби декоративної косметики певної назви.

Таблиця 1 — Органолептичні та фізико-хімічні показники виробів декоративної косметики

Назва показника	Характеристика і норми		Метод випробовування
	Порошкоподібні вироби	Компактні вироби	
Зовнішній вигляд	Однорідна порошкоподібна маса без сторонніх домішок	Однорідна спресована компактна маса без сторонніх домішок	ГОСТ 29188.0
Колір	Має відповідати кольору та номеру тону виробу певної назви		ГОСТ 29188.0
Запах	Має відповідати запаху виробу певної назви		ГОСТ 29188.0
Масова частка води та летких речовин, %, не більше ніж	2,5	7,0	11.5
Водневий показник pH	5,5—10,0	5,5—10,0	11.6
Масова частка стеариновокислого цинку або магнію, не більше ніж	20,0	11,0	11.7
Залишок на ситі із дротяної сітки № 0071, %, не більше ніж	0,5	1,0	11.8
Ступінь компактності	Не нормовано	Витримує випробовування	11.9
Примітка. Залишок на ситі із дротяної сітки № 0071 для компактної пудри не більше ніж 0,5 %.			

5.4 Вироби декоративної косметики за мікробіологічними показниками мають відповідати вимогам, наведеним у таблиці 2.

Таблиця 2 — Мікробіологічні показники виробів декоративної косметики

Назва показника	Характеристика і норми	Метод випробовування
Кількість мезофільних аеробних і факультативно-анаеробних мікроорганізмів, КУО/г, см ³ , не більше ніж	100	11.10.4.1
Бактерії родини <i>Enterobacteriaceae</i> в 1 г, см ³	Немає	11.10.4.2
<i>Staphylococcus aureus</i> в 1 г, см ³	Немає	11.10.4.3
<i>Pseudomonas aeruginosa</i> в 1 г, см ³	Немає	11.10.4.4
Кількість дріжджів і пліснявих грибів, КУО/г, см ³ , не більше ніж	Немає	11.10.4.5

5.5 Вимоги до сировини та матеріалів

Для виготовлення виробів декоративної косметики використовують вітчизняну сировину згідно з чинною нормативною документацією чи імпортного виробництва, яка дозволена центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я України для виготовлення косметичної продукції.

5.5.1 Кожна партія сировини, що надходить на виробництво, повинна мати супровідний документ установленої форми, яка підтверджує її якість і безпечність.

6 ВИМОГИ ЩОДО БЕЗПЕКИ

6.1 Вироби декоративної косметики за токсиколого-гігієнічними показниками безпеки мають відповідати вимогам ДСанПіН 2.2.9.027 [1].

6.2 Перелік сировини, яка не повинна входити до складу виробів декоративної косметики, — згідно з ДСанПіН 2.2.9.027, додаток 3 [1].

6.3 Періодичність контролювання повітря робочої зони встановлюють згідно з ГОСТ 12.1.005.

6.4 Виробничі приміщення мають бути обладнані загальнообмінною припливно-витяжною вентиляцією згідно із СНиП 41-01 [2] і ГОСТ 12.4.021, забезпечені питною водою згідно з ГОСТ 2874 та каналізацією. Опалення, вентиляція та кондиціонування повітря мають відповідати вимогам [2].

6.5 Технологічне устаткування має відповідати вимогам ГОСТ 12.2.003.

6.6 Загальні вимоги до технологічного процесу мають відповідати ГОСТ 12.3.002.

6.7 Організаційно-технічні заходи із забезпечення пожежної безпеки потрібно виконувати згідно з ГОСТ 12.1.004 та [3].

Засоби пожежогасіння: вогнегасний порошок класу В, тонкорозпорошена вода, повітряно-механічна піна, зріджений діоксид вуглецю.

6.8 Виробничий персонал має бути забезпечений засобами індивідуального захисту: халатами — згідно з ГОСТ 12.4.131 і ГОСТ 12.4.132; захисними окулярами — згідно з ГОСТ 12.4.013; гумовими рукавичками — згідно з ГОСТ 20010. Під час виконання технологічних операцій із легкою косметичною сировиною потрібно використовувати респіратор ШБ-1 «Лепесток» згідно з ГОСТ 12.4.028. Можна використовувати інші засоби індивідуального захисту згідно з чинною нормативною документацією.

7 ВИМОГИ ЩОДО ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ

7.1 Викиди шкідливих речовин у атмосферу контролюють згідно з вимогами ДСП 201 [4].

7.2 Ґрунт від забруднення побутовими і промисловими відходами захищають згідно з вимогами СанПіН 42-128-4690 [5].

7.3 Промислові відходи утилізують згідно з вимогами ДСанПіН 2.2.7.029 [6].

7.4 Поверхневі води від забруднення захищають згідно з вимогами СанПіН 4630 [7].

8 МАРКУВАННЯ

8.1 Маркування спожиткової тари з виробами декоративної косметики згідно з ГОСТ 28303 із таким доповненням.

8.2 Термін придатності зазначають, використовуючи слова: «Придатний (Використати) до (місяць, рік)» або «Термін придатності... (місяців, років)» із зазначенням дати виготовлення або місця на пакованні, де цю дату розміщено.

8.3 Список інгредієнтів має починатися заголовком «Інгредієнти» або «Склад». Інгредієнти, масова частка яких становить менше ніж 1 %, можна перераховувати у будь-якому порядку після тих інгредієнтів, масова частка яких більше ніж 1 %.

8.3.1 Барвники можна перерахувати у будь-якому порядку після решти інгредієнтів згідно з індексом кольору або прийнятими позначеннями.

Барвники, використані у виробництві виробів декоративної косметики однієї назви і назви різних тонів, можна перерахувати вичерпним списком з використанням слів: «можуть містити».

8.3.2 Запашні речовини зазначають як один інгредієнт з використанням слів: «запахка», «ароматизатор», «ароматична композиція», «парфумерна композиція» без розшифрування її складу.

8.4 Маркування транспортної тари — згідно з ГОСТ 28303.

9 ПАКУВАННЯ

9.1 Порошкоподібні вироби декоративної косметики фасують у картонні, полімерні чи комбіновані коробочки; пакети із паперу, вкриті поліетиленовою плівкою.

Верх спожиткової тари з порошкоподібними виробами декоративної косметики має бути затягнутий целюлозною, поліетиленовою або паперовою плівкою. Допустимо використовувати замість целюлозної, поліетиленової або паперової плівки полімерний вкладень.

9.2 Компактні вироби декоративної косметики фасують у металеві або полімерні піддонники, які укладають у коробочки чи пудрениці.

Можна компактувати масу без піддонника у полімерну коробочку.

Не дозволено самовільне випадіння піддонника із пудрениці або коробочки у разі їх перевертання.

9.3 Форма, розміри та зовнішнє оздоблення спожиткової тари та закупорювальних засобів мають відповідати чинним нормативним документам, згідно з якими вони виготовлені.

9.4 Спожиткова тара з виробами декоративної косметики має гарантувати безпечність виробів для споживача та збереження їхньої якості під час транспортування, зберігання та використання.

9.6 Вироби декоративної косметики за необхідності комплектують допоміжними засобами: китичками, щіточками, аплікаторами, спонжами тощо.

9.7 Дозволено інші види спожиткової тари за погодженням із споживачем, яка забезпечує збереження виробів декоративної косметики під час транспортування, зберігання та використання.

9.8 Спожиткова тара має бути виготовлена із матеріалів, які дозволені центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я для контакту з косметичною продукцією.

9.9 Спожиткову тару заповнюють виробами декоративної косметики відповідно до маси, яка встановлена у технічних вимогах на виріб певної назви.

Допустимі від'ємні відхили за масою виробів декоративної косметики у спожитковій тарі становлять не більше ніж 5 %, у пакетах масою до 15 г — не більше ніж 1 г.

9.10 Вироби декоративної косметики, упаковані у спожиткову тару, виготовляють у футля-

рах або без футлярів, на листівках або у вигляді наборів. Компактні вироби декоративної косметики можна пакувати у футляри із запасним блоком.

9.11 Транспортне пакування — згідно з ГОСТ 28303.

10 ПРАВИЛА ТРАНСПОРТУВАННЯ ТА ЗБЕРІГАННЯ

10.1 Транспортування та зберігання виробів декоративної косметики — згідно з ГОСТ 28303.

11 МЕТОДИ КОНТРОЛЮВАННЯ

11.1 Відбирання проб — згідно з ГОСТ 29188.0. Маса усередненої сукупної проби виробів декоративної косметики має бути не менше ніж 50 г.

Маса усередненої сукупної проби для визначення мікробіологічних показників має бути не менше ніж 15 г.

11.2 Визначання зовнішнього вигляду

Зовнішній вигляд визначають згідно з ГОСТ 29188.0, розділ 3.

11.3 Визначання кольору

Колір визначають згідно з ГОСТ 29188.0, розділ 3.

11.4 Визначання запаху

Запах визначають згідно з ГОСТ 29188.0, розділ 3.

11.5 Визначання масової частки води та летких речовин

Метод ґрунтується на висушуванні наважки виробу декоративної косметики у сушильній шафі.

11.5.1 Апаратура, реактиви, допоміжні матеріали

Шафа сушильна із терморегулятором, що підтримує температуру на рівні (105 ± 2) °С.

Ваги лабораторні загальної призначеності — згідно з ГОСТ 24104 2 класу точності із границею допустимої абсолютної похибки однократного зважування не більше ніж $\pm 0,0001$ г.

Склянка для зважування СН 60/14 — згідно з ГОСТ 25336.

Ексикатор 2-250 — згідно з ГОСТ 25336.

Ступка 2-3 — згідно з ГОСТ 9147.

Пестик 1-2 — згідно з ГОСТ 9147.

Кальцію хлорид зневоднений гранульований (осушувач).

Можна застосовувати інші прилади та посуд з характеристиками не гіршими за вказані.

11.5.2 Випробовування

У попередньо висушену склянку поміщають наважку масою від 1,5 г до 5,0 г випробовувального виробу декоративної косметики (компактні вироби попередньо подрібнюють до порошкоподібного стану), зважують і результат зваження записують до четвертого десяткового знака.

Склянку із наважкою і кришку поміщають у сушильну шафу і сушать за температури (100 ± 2) °С. Перше зважування проводять після висушення протягом 2 год.

Склянку закривають кришкою, охолоджують у ексикаторі із осушувачем протягом 30 хв і зважують без кришки.

Висушування повторюють доти, поки розбіжність між двома паралельними зважуваннями не буде перевищувати 0,005 г (кожне повторне висушування проводять протягом 30 хв).

11.5.3 Оброблення результатів

Масову частку води та летких речовин X , у відсотках, обчислюють за формулою:

$$X = \frac{(m_1 - m_2) \cdot 100}{m},$$

де m_1 — маса склянки для зважування із випробовуваного виробу декоративної косметики до висушування, г;

m_2 — маса склянки для зважування із випробовуваним виробом декоративної безпеки після висушення, г;

m — маса наважки випробовуваного виробу декоративної косметики, г.

Результат записують до другого знака після коми із наступним заокругленням до першого.

За кінцевий результат вимірення беруть середнє арифметичне значення результатів двох паралельних визначень.

Межа повторюваності (збіжності) r — абсолютна величина різниці між результатами двох випробовувань, що отримані в умовах збіжності за довірчої ймовірності 95 %, не повинна перевищувати 0,2 %.

Межа відтворюваності R — абсолютна величина різниці між результатами двох випробовувань, що отримані в умовах відтворюваності за довірчої ймовірності 95 %, не повинна перевищувати 0,4 %.

Границі абсолютної похибки методу за довірчої ймовірності 95 % становлять $\pm 0,3$ %.

11.6 Визначання водневого показника рН

Водневий показник рН визначають згідно з ГОСТ 29188.2 із такими доповненнями.

11.6.1 Апаратура, реактиви, допоміжні матеріали

Ступка 2-3 — згідно з ГОСТ 9147.

Пестик 1-2 — згідно з ГОСТ 9147.

Паличка скляна — згідно з ГОСТ 111.

Фільтр паперовий «синя стрічка».

Спирт етиловий ректифікований — згідно з ДСТУ 4221.

11.6.2 Готування до випробовування

4,00 г випробувального виробу декоративної косметики зважують у склянці (компактні виробу попередньо подрібнюють до порошкоподібного стану), додають у неї 10 см³ здистильованої води. Усе ретельно перемішують, дають відстоятися за кімнатної температури протягом 20 хв, фільтруванням відділяють водно-спиртовий шар і вимірюють у ньому рН за температури (20 \pm 2) °С.

11.7 Визначання масової частки стеариновокислого цинку або магнію

Метод ґрунтується на титруванні спиртовим розчином гідроксиду калію об'єднаного нейтрального толуольного (ксилольного) екстракту, отриманого після екстракції толуолом (або ксилолом) наважки виробу декоративної косметики із розчином соляної кислоти.

11.7.1 Апаратура, реактиви, допоміжні матеріали

Колба КН 1(2)-250-29/32 ТХС — згідно з ГОСТ 25336.

Ваги лабораторні 2 класу точності з найбільшою границею зважування 200 г — згідно з ГОСТ 24104 або аналогічного типу — згідно з чинним нормативним документом.

Термометр лабораторний — згідно з ГОСТ 28498.

Лійка ВД-1-250(500) ХС — згідно з ГОСТ 25336.

Циліндр 1(3)-50(100)-2 — згідно з ГОСТ 1770.

Бюретка 1-3-1-50-0,1 — згідно з ГОСТ 29251.

Плитка електрична закритого типу — згідно з ГОСТ 14919.

Калію гідроксид — згідно з ГОСТ 24363, спиртовий розчин концентрацією c (КОН) = 0,5 моль/дм³ (0,5 н.).

Метиловий оранжевий (індикатор), розчин з масовою часткою індикатору 0,1 %, готують згідно з ГОСТ 4919.1.

Фенолфталеїн (індикатор), спиртовий розчин з масовою часткою фенолфталеїну 1 %, готують згідно з ГОСТ 4919.1.

Тимолфталеїн (індикатор), спиртовий розчин з масовою часткою індикатору 0,1 %, готують згідно з ГОСТ 4919.1.

Толуол — згідно з ГОСТ 5789 або ксилол кам'яновугільний — згідно з ГОСТ 9949.

Спирт етиловий ректифікований — згідно з ДСТУ 4221.

Кислота сірчана — згідно з ГОСТ 4204, розчин з масовою часткою 20 %.

Вода здистильована — згідно з ГОСТ 6709.

Готування титрованих розчинів та визначання їх концентрації — згідно з ГОСТ 25794.3.

Можна застосовувати іншу апаратуру, реактиви, допоміжні матеріали тощо з характеристиками не гіршими ніж вказані.

11.7.2 Випробовування

У конічну колбу зважують 2 г маси виробів декоративної косметики. Результат зваження, у грамах, записують з точністю до другого десяткового знака, доливають 30 см³ розчину сірчаної кислоти і кип'яють реакційну масу на плитці протягом від 3 хв до 4 хв. До розчину за температури близько 80 °С доливають 20 см³ толуолу (або ксилолу). Колбу добре струшують та переносять реакційну масу в ділильну лійку, в яку додають 10 см³ етилового спирту, струшують та дають добре відстоятися.

Водний шар зливають у колбу та повторюють екстракцію толуолом (або ксилолом) з етиловим спиртом у разі нагрівання ще двічі, збираючи толуольний (або ксилольний шар) у другу ділильну лійку. Об'єднаний толуольний (ксилольний) екстракт промивають водою до нейтральної реакції (індикатор метиловий оранжевий), переносять у колбу і титрують спиртовим розчином гідроксиду калію по фенолфталеїну до стійкого малинового забарвлення.

Під час випробовування інтенсивно забарвлених виробів декоративної косметики титрування проводять за індикатором — тимолфталеїном — до стійкого синього забарвлення.

11.7.3 Оброблення результатів

Масову частку стеариновокислого цинку або магнію X_1 , у відсотках, обчислюють за формулою:

$$X_1 = \frac{V \cdot m_1}{2 \cdot n}$$

де V — об'єм 0,5 моль/дм³ спиртового розчину гідроксиду калію, використаний для титрування, см³;

m_1 — маса стеариновокислого цинку ($m_1 = 31,5$) або стеариновокислого магнію 1-водного ($m_1 = 30,5$), що відповідає 1 см³ спиртового розчину гідроксиду калію концентрації точно 0,5 моль/дм³, мг;

n — маса наважки виробу, г.

За остаточний результат беруть середнє арифметичне результатів двох паралельних визначень, різниця між якими не повинна перевищувати 0,2 % за довірчої ймовірності 95 %; за більшого значення розбіжності проводять два нових паралельних визначення.

11.8 Визначання залишку на ситі із дротяної сітки № 0071

11.8.1 Прилади, реактиви, допоміжні матеріали

Сито — згідно з чинною нормативною документацією із дротяної сітки № 0071 — згідно з ГОСТ 6613.

Ексикатор 2-250 — згідно з ГОСТ 25336.

Шафа сушильна лабораторна, яка забезпечує температуру нагрівання від 105 °С до 110 °С — згідно з чинною нормативною документацією.

Ваги лабораторні загальної призначеності 2 класу точності — згідно з ГОСТ 24104 з найбільшою межею зважування 500 г чи аналогічного типу.

Чашка для випарювання 5 — згідно з ГОСТ 9147.

Шпатель — згідно з ГОСТ 10778.

Щітка волосяна тверда та щітка волосяна м'яка — згідно з чинною нормативною документацією.

Спирт етиловий ректифікований — згідно з ДСТУ 4221.

Циліндр 1(3)-50(100)-2 — згідно з ГОСТ 1770.

Можна застосовувати іншу апаратуру, реактиви, допоміжні матеріали тощо з характеристиками не гіршими за вказані.

11.8.2 Випробовування

50 г маси виробів у фарфоровій чашці зважують на вагах, результат зваження, в грамах, записують з точністю до другого десяткового знака. Наважку заливають 50 см³ етилового спирту для змочування часток. Після 20 хв відстоювання масу розтирають у чашці чистою жорсткою щіткою чи шпателем, додають ще 150 см³ етилового спирту. Замутнену суспензію зливають у чашки на чисте попередньо висушене та зважене сито.

Для полегшення проходження суспензії крізь сито її переносять у другу фарфорову чашку чи скляний кристалізатор. Поверхню сита із суспензією обережно протирають м'якою волосяною щіткою. Залишок наважки на стінках чашки змивають обережно 50 см³ етилового спирту. Суспен-

зію виливають на поверхню сита. Останнє відмивання залишку маси на ситі виконують промиванням тонким струменем води з одночасним протиранням волоссяною щіткою чи шпателем поверхні сита. Залишок на ситі висушують за температури від 105 °С до 110 °С до постійної маси.

11.8.3 Оброблення результатів.

Залишок на ситі X_2 , у відсотках, визначають за формулою:

$$X_2 = \frac{(m_2 - m_1) \cdot 100}{m},$$

де m — маса наважки виробів, г;

m_1 — маса сита, г;

m_2 — маса сита із залишком, г.

За остаточний результат беруть середнє арифметичне результатів двох паралельних визначень, різниця між якими не повинна перевищувати 0,1 % за довірчої ймовірності 95 %; за більшого значення розбіжності проводять два нових паралельних визначення.

11.9 Визначання ступеня компактності компактних виробів декоративної косметики

11.9.1 Допоміжні матеріали

Лінолеум — згідно з ГОСТ 18108;

Лінійка вимірювальна — згідно з чинною нормативною документацією.

11.9.2 Випробовування

Піддонник із компактними виробом кидають дном тричі з висоти 20 см на тверду поверхню стола, вкриту шаром лінолеуму.

Компактні вироби не повинні розтріскуватися. Випробовування проводять на трьох зразках.

11.10 Визначання мікробіологічних показників

Методи полягають у висіванні розведення наважок відібраної проби виробів декоративної косметики у живильні середовища з подальшим культивуванням посівів в умовах, сприятливих для росту мікроорганізмів.

11.10.1 Апаратура, реактиви, матеріали

Ваги лабораторні — згідно з ГОСТ 24104 4 класу точності з найбільшою межею зважування 200 г і границею допустимої похибки не більше ніж 15 мг.

Машина для виготовлення ватяних пробок.

Вата медична гігроскопічна — згідно з ГОСТ 5556.

Марля медична — згідно з ГОСТ 9412.

Пінцети медичні — згідно з ГОСТ 21241.

Спиртівка СЛ-1 або СЛ-2 — згідно з ГОСТ 25336.

Колби П-50-29/32 ТХС, П-100-29/32 ТХС, П-250-29/32 ТХС — згідно з ГОСТ 25336.

11.10.2 Відбирання проб

Відбирання проб — згідно з ГОСТ 29188.0 із таким доповненням.

Проби для визначання мікробіологічних показників відбирають до відбирання проб для визначання органолептичних і фізико-хімічних показників із дотриманням правил асептики для того, щоб уникнути вторинного мікробного забруднення декоративної косметики.

Проба, відібрана від окремої одиниці пакування, є точковою. Точкові проби з'єднують, перемішують і складають усереднену сукупну пробу, яка складається із рівних точкових проб. Таку саму кількість пакування використовують і для повторного випробовування. Якщо маса (об'єм) декоративної косметики в пакуванні менше ніж 5 г (см³), вміст випробовують повністю або використовують більшу кількість пакування.

Усереднену сукупну пробу відбирають із спожиткової тари з непошкодженим пакуванням, яке не піддавалося зовнішньому впливу. У разі пошкодження пакування випробовують з обов'язковим зазначенням у протоколі.

Перед розкриванням спожиткової тари місце з'єднання кришки (ковпачка) із тарою протирають тампоном, змоченим етиловим ректифікованим спиртом.

Проби відбирають у боксі біля полум'я пальника стерильним пінцетом у широкогорлу стерильну колбу місткістю від 100 см³ до 200 см³ і закривають ватяно-марлевою пробкою. Першу порцію в кількості 10 % вмісту тари відбирають в окремий посуд і викидають.

11.10.3 Визначання

11.10.3.1 Визначання кількості мезофільних аеробних і факультативно-анаеробних мікроорганізмів — згідно з ДСТУ 3438 (ГОСТ 30468).

11.10.3.2 Визначання бактерій родини *Enterobacteriaceae* — згідно з ДСТУ 3034 (ГОСТ 30282).

11.10.3.3 Визначання *Staphylococcus aureus* — згідно з ДСТУ 3031 (ГОСТ 30279).

11.10.3.4 Визначання *Pseudomonas aeruginosa* — згідно з ДСТУ 3033 (ГОСТ 30281).

11.10.3.5 Визначання кількості дріжджів і пліснявих грибів — згідно з ДСТУ 3032 (ГОСТ 30280).

11.11 Правильність пакування і маркування на відповідність вимогам цього стандарту контролюють візуально.

12 ПРАВИЛА ПРИЙМАННЯ

12.1 Правила приймання виробів декоративної косметики — згідно з ГОСТ 29188.0, розділ 1.

12.2 Для перевіряння відповідності виробів вимогам цього стандарту виконують приймально-здавальне та періодичне випробовування.

12.3 Приймально-здавальне випробовування проводять за показниками: зовнішній вигляд, колір, запах, масова частка води і летких речовин, водневий показник, ступінь компактності (для компактних виробів), якість пакування і маркування.

12.4 Періодичне випробовування за показником масова частка стеариновокислого цинку або магнію, залишку на ситі із дротяної сітки № 0071 та мікробіологічними показниками проводять не рідше ніж один раз на квартал.

13 ГАРАНТІЇ ВИРОБНИКА

13.1 Виробник гарантує відповідність якості виробів декоративної косметики вимогам цього стандарту у разі дотримання споживачем наведених у розділі 10 умов транспортування та зберігання.

13.2 Термін придатності виробів декоративної косметики встановлює підприємство-виробник за погодженням із центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я України.

ДОДАТОК А
(довідковий)

БІБЛІОГРАФІЯ

1 ДСанПіН 2.2.9.027–99 Санітарні правила і норми безпеки продукції парфумерно-косметичної промисловості. Державні санітарні правила і норми

2 СНиП 41-01–2003 Санитарные нормы и правила. Отопление, вентиляция и кондиционирование (Санітарні норми і правила. Опалення, вентиляція та кондиціонування), затверджені Держбудом СРСР 28.11.91

3 «Правила пожежної безпеки в Україні», затверджені Головним управлінням Державної пожежної охорони МВС України 14.06.95

4 ДСП 201–97 «Державні санітарні правила охорони атмосферного повітря населених місць від забруднення хімічними і біологічними речовинами», затверджені МОЗ України 09.07.97, № 201

5 СанПиН 42-128-4690–88 Санитарные правила содержания территорий населенных мест (Санітарні правила утримування територій населених місць), затверджені МОЗ СРСР 05.08.88, № 4690

6 ДСанПіН 2.2.7.029–99 Гігієнічні вимоги щодо поводження з промисловими відходами та визначення їх класу небезпеки для здоров'я населення

7 СанПиН 4630–88 Санитарные правила и нормы охраны поверхностных вод от загрязнения (Санітарні правила і норми охорони поверхневих вод від забруднення).

Код УКНД 71.100.70

Ключові слова: вироби косметичні для макіяжу, порошкоподібні та компактні; вироби декоративної косметики; органолептичні показники; фізико-хімічні показники; пакування; маркування; термін придатності.

Редактори **Ж. Волкова, Г. Халімон**

Технічний редактор **О. Касіч**

Коректор **В. Варчук**

Верстальник **Ю. Боровик**

Підписано до друку 13.01.2009. Формат 60 × 84 1/8.

Ум. друк. арк. 1,39. Зам.

Ціна договірна.

Виконавець

Державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» (ДП «УкрНДНЦ») вул. Святошинська, 2, м. Київ, 03115

Свідоцтво про внесення видавця видавничої продукції до Державного реєстру видавців, виготовників і розповсюджувачів видавничої продукції від 14.01.2006 р., серія ДК, № 1647